

ОРГАН ЦЭНТРАЛЬНАГА
І МЕНСКАГА КОМІТЭТАУ
ЛЕНІНСКАГА КОМУНІСТЫЧ-
НАГА САЮЗУ МОЛАДЗІ
БЕЛАРУСІ

№124(506)

НЯДЗЕЛЯ 7 ЛІСТАПАДА
1927.

СВЯТЫЙ ЗВЯЗЬ МЕНА

Стальнымі шэрагамі ў другое дзесяцігодзьдзе Кастрычніка!

Кастрычнікавая рэвалюцыя змяніла міз'яны рабочай і працоўнай сямейнай моладзі да свядомага творчага жыцця. Кастрычнікавая рэвалюцыя паставіла моладзь у шэрагі змагачыхся пролетарыяў, пад кіраўніцтвам камуністычнай партыі за сваю класавую перамогу, за перабудову сьвету на камуністычных пачатках.

Кастрычнікавая рэвалюцыя вярнула адзінага кіраўніка нас рабоча-сялянскай моладзі — **Ленінскі камсамол**, актыўнага творчага удзельніка, пад кіраўніцтвам партыі бальшавікоў у класавай барацьбе, у барацьбе за сацыялістычнае, будаўніцтва, уладваючага «трайнай сьмеласьцю», сімвалізму **Ленінскай**.

Камсамол, абапіраючыся разьвіццям Усёй П(б), быў, ёсьць і будзе партыі імя свайго владкага настаўніка **Леніна**, быў і будзе першай і асноўнай рэвалюцыйнай арганізацыяй, дэмакратычнай і дэмакратычнай партыі выконваць заветы **Леніна** аб умацаваньні саюзу рабочых і сялян, сьм і будзе баявой арміяй Камуністычнага Інтэрнацыяналу; змагаўся і будзе змагацца за саюз працоўных нацыяў усяго сьвету; змагаўся і будзе змагацца пад кіраўніцтвам партыі з усімі спробамі пасьлабіць партыю, з усімі ўхіламі ад **Ленінізму** і г. д.

Ленінскі камсамол Беларусі лічыцца ў сваіх шэрагах з 10-годзьдзя Кастрычніка — 60,932 члены. Вакол гэтага асяродку аднаўляюцца сотні тысяч рабоча-сялянскай моладзі, якая ўдзяляецца ў сацыялістычнае будаўніцтва.

«**Ленін**» — гэта імя камсамолу і моладзі, якому кажа: «Задача складаецца ў тым, каб **вучыцца**». Кажучы аб вучэбнай моладзі, **Ленін** казаў, што без працы, без барацьбы, якіхыя веды камунізму і камуністычных брэншур і твораў роўна нічога ня варта ваты, што лям прадаўжаль-б стары разьвіццям павінен быць і практыка. У той стары разьвіццям, які складаў самую агульную рысу старой буржуазнай грамады.

Мова лічыцца аказвае нам на тое, што выконваем мы гэты завет **Леніна**. У саветы абрана і працую моладзі ад 18 да 23 год — 6147 чалавек, з іх 47% проц. камсамольцаў. У арганізацыях профсаюнаў абрана і працую моладзі 5292 чалавекі.

11,439 чалавек у саветах і кіраўнічых арганізацыях профсаюнаў, у гэтых важнейшых установах рабочых і сялян, моладзі актыўна ўдзельнічае ў будаўніцтве сацыялізму. Мы тут не гаворым аб тысячх моладзі, якія ўдзельнічаюць у працы камітэтаў узаамадапамогі, коопэрацыі, добраўхотных таварыстваў (МОПР, ТСА-авіахім і г. д.). У тэхнікумах, школах ФЭВ, профшколах, рабфаках, школах сялянскай моладзі, у школах рабочай моладзі вучыцца 29,500 моладых рабочых і сялян. На гэтыя віды школа даяржае траціну 3,671,844 рублі.

Вышэйшымі вавучальнымі ўстановамі сталі насамрэч рабочыя і сялян. У агромністай сетцы палітычных, культурных, тэхнічных гурткоў, моладзі «набывае» веды, вельмі неабходныя для ўдзелу ў ўсёй будаўнічай працы краіны.

Гэтыя лічбы кажучы за выкапаньне нам завету **Леніна**: «вучыцца — змагацца, змагаючыся — вучыцца», гавораць аб тым, што для Кастрычнікавай рэвалюцыі цяжка моладзі.

У нашай вучэбнай і працэс многа недахопаў і цяжкасьцяў, але «цяжкасьці» існуюць для таго, каб іх перамагчы.

Кастрычнікавая рэвалюцыя зьявілася ў капіталістычнай краіну, агародзілі вайною і разбураўшую контр-рэвалюцыяй. У працягу 10 год рабоча-сялянскі і працоўна-сялянскі, пад кіраўніцтвам камуністычнай партыі, залачылі раны нашай краіны, перамаглі контр-рэвалюцыю і разьвіццям, павярнулі крокам ідуць да сацыялізму.

Рабоча-сялянская моладзь, пад кіраўніцтвам камсамолу і камуністычнай партыі, неслася саманізнымі шэрагамі крокчы ўперад, у другое дзесяцігодзьдзе Кастрычніка, для сьвэветнай рэвалюцыі!

А. Бараньнікаў.

Няхай
жыве
ПАРТЫЯ
ЛЕНІНА!

ПРАВАДЬ КАНСТРУКЦЫІ-
КАЎСКАГА ПАЎСТАЊНЯ, ОРГА-
НІЗАЦЫЯ САЦЫАЛІСТЫЧНАГА БУ-
ДАЎНІЦТВА, КІРАЎНІК
ПРОЛЭТАРСКАЙ
ДЫКТАТУРЫ!

У АГНЁВЫЯ ДНІ КАСТРЫЧНІКАЎСКІХ НАВАЛЬНІЦ.

Справа была ў семнаццатым...

Хроніка вялікіх падзей.

Хроніка вялікіх падзей.

Апошняя спроба

... Напярэдадні самага дня паўстання — шостага лістапада — часовы ўрад робіць апошняю відавочную спробу затрымаць рэвалюцыйную навацьніцу, абябраўшы яе. Адаваўшы загад аб выхадзе ў Петраград большавіцкай газеты «Рабочий Путь» пад пазнай якой выходзіў ЦО нашай партыі — «Прада».

Але гэты загад прывёў да адваротнага выніку, паслужыў лішнім штуршком да паўстання.

Рэвалюцыя перамагла

І новы дзень — 7-га лістапада — ужо застаў на вуліцах Петраграду пераможную рэвалюцыю.

Вечарам гэтага дня 2-гі ўсерасійскі зьезд саветаў, скліканы па ініцыятыве большавікоў, офіцыяна абвясціў нізрынуць часовага ўраду і заснаваньне новай, савецкай улады. Абраваўшы першы Савет Народных Комісараў пад старшынствам тав. Леніна.

Кастрычнікавы пераварот большавікі Менску і ўсяго Зах. фронту сустралі організаваў і падрыхтаваў.

Яшчэ 4 лістапада, на пасяджэньні Менскага савету рабочых і салдацкіх дэпутатаў тав. Мяснікоў заявіў:

«Улада можа быць альбо рэвалюцыйна-дэмакратычнай, альбо буржуазнай. Паўдарогі тут быць ня можа. Мы патрабуем і будзем змагацца за дыктатуру пролетарыату, за пераход усяй улады да саветаў».

У гэты вайне т. Мяснікоў, зробленай, як і большавіцкай фракцыі, ужо яскрава выявіла наўнясьці паўстання і характар новай улады, якая павінна быць заснавана замест згоднасьці.

3 Петраграду атрымана радыё.

7-га лістапада, пасля атрымання з Петраграду радыё аб адбытым перавароце, большавікі бяруць у свае рукі ўладу і ўтвараюць вайсковы-рэвалюцыйны камітэт Заходняй вобласці пад старшынствам тав. Мяснікова.

А што робяць нашы ворагі? — І яны наспяць. Засяўшы ў Матілеве разам з генералам Духоніным, правяўшы пераправу ў Чарновым у часе петраградскага

Удзельнікі настрычнікаўскіх боёв.

перавароту рассылаюць па ўсёй краіне тэлеграмы з фальшывымі весткамі аб перамовах Кераскага і пладчы большавіцкага паўстання.

На сваім пасту.

«На сваім пасту» аказаліся таксама беларускія буржуазна-нацыяналістычныя арганізацыі супольна з сацыялістычнай грамадой. Яны выпускалі грамату з заклікам да ўсёй беларускай «рэвалюцыйнай» дэмакратыі не дапусьчаць, каб віхор бязладзьдзя (чытай — Кастрычнік) загубіў нашу сьвятую нацыянальную справу — абарону волі і правоў беларускага народу».

Але большавікі, маючы за сабой падтрымку вайсковых-рэвалюцыйных сіл, не зьвяртаюць увагі на гэтыя ўзлупкаваньні і робяць сваю справу. Побач з замацаваньнем савецкай улады ў Менску, адбываюцца перавароты і ў іншых гарадох Беларусі.

Пад сьцяг Кастрычніка.

У Віцебску большавікі ўтварылі вайсковую-рэвалюцыйны камітэт, які ўвайшоў у

свае рукі палітычнае кіраўніцтва і ўсю ўладу ў горадзе.

Шмалюднае пасяджэньне Гомельскага савету рабочых і салдацкіх дэпутатаў прымае паставу аб падтрыманьні рабоча-сялянскага ўраду і перадачы ўсёй улады ў рукі саветаў.

У канцы лістапада, пасля шэрагу салдацкіх, сялянскіх і рабочых зьездаў, мы ўжо маем першы абласны выканавы камітэт саветаў Зах. фронту (Облкомзеп) пад старшынствам тав. Мяснікова і Савет Народных Комісараў пад старшынствам тав. Ляндэра.

Такім чынам, большавікі канчаткова перамаглі. У працягу амаль чатырох месяцаў, да самай вышэйшай окупцыі, якую яны на Беларусі (тады Зах. вобласці) напружаную работу па замацаваньні Кастрычнікаўскай справы, праводзілі ў жыццё дэкреты і загады новага рабоча-сялянскага ўраду.

буйнейшымі пэдагогамі, уся яшчэ нізкі ўзровень культуры і цывілізацыі ў нашай краіне, зьяўляюцца толькі перажытамі капіталістычнага мінулага. Толькі тады стане ясна, што арганізаваная сіла нас можа перамагчы ўсе цяжкасьці, можа перамагчы ўсякага ворага, можа зьнішчыць усяго нашу дзякасьць, адстагнаць і малакультурнасьць.

Так, мы ўсё яшчэ бідныя, адсталяны і малакультурныя. Так, вытворчыя сілы нашай краіны яшчэ недастаткова развітыя. Так, у нашай краіне яшчэ многа перажыткаў мінулага. Вярхоўствам, паўважэньнем адносіны да людзей, непаважаньнем чалавечам чалавечам, — гэта баялі нашых ладу, нявызначаньня і нявыжытыя ў працягу першага дзесяцігоддзя. Маладое пакаленьне заклікала да таго, каб вывесці нашу краіну з гэтай адсталянасьці, каб стварыць новую адносіны і даверлівасьці адзін другому, аснованы на вышэйшым узьняўшымся ўсіх, перапраў і на вольным разьвіццё ўсіх грамадзян.

За намі вялікія годы барьбы.

За намі годы грамадзянскай вайны, калі ўзброены народ, змораны капіталістычным ражымам, голадам і холадам, плад за пладзю адстаіваў нашу землю і нашы правы будаваць зноў сваёй волі сваё жыццё. Можна запамінаць усе, можна запамінаць доўгія годы свайго жыцця. Але вельмі запамінаць тых год, калі рызыкаваў жыццём для абароны Савецкай краіны. Можна любіць сваю краіну, акаля-б яна ні была, — але больш за ўсё будзем любіць тую краіну, за якую ў аружжам у рукаў гадамі сталі супраць кулі клясавых ворага, за якую аддаў лепшыя гады свайго жыцця. Можна жыць ідэаламі будучага, а толькі тады, калі гэтыя ідэалы вынісці і вынісці ў цяжкіх мук, калі пражыў год у непазваным пакоі, калі пражыў год у чэрствым кавалкам хлеба і чаем з сахарынаю, змагаючыся за справу сацыялізму, толькі тады зразумеем сапраўдную паву нашым завагам.

ПАД ВАРОЖЫМ АБСТРЭЛАМ.

(3 дзеньніку нонсамольца «Кастрычнік 17-га году».)

Кастрычнік, 18.

На вуліцы мароз. Рукава бегуць людзі. Кераскі выдзіваюць аб адзін аружжа. Становіцца трывожна. Здаецца аружжа віхне ў рабочых і чырвонагвардзейцаў не ждае. Гавораць, што будучы вобласці, Я, як і многія другія, выхаваны свайго вінтуюку ў вайне, а два патрашныя акапаў у ілюк...

Кастрычнік, 19.

Учора на завод прыміў на паўстанцкім рынэй. Зайшоў да аднаго таварыша — партыйца. Ах хто ледзіўся, што хутка будзе рашучая бойка. Усім партыйцам і сбрам сабою моладзі раздзіўляю вінтуюку. Сьнежны прыводзілі ў баяную гатоўнасьць Чырвоная гвардыя, іх у заброеныя рабочых дружна...

У часе працы да мяне падыходзі некалькі нашых вайсковых хлопцаў — сбрам сабою моладзі Яны прасілі заклікаць іх у Чырвоную гвардыю. Даў ім пісьмуку дз Васьі Аляксеева... У нас, на заводзе «Ангар», ён выдзіў арганізаваную Чырвоная гвардыю. Васьця і яны бачылі ўжо тры дні. Ён вельмі шчыта, але і ў мяне працы хапала. Я старшыня райкому саваю моладзі, сбрам дружна партыйнікам камітату і працую на заводзе...

А прапанаваў на заводзе ня хочацца. Ціпер-бы вобласці ў райком, пабыць усеюды, каб падаць, што робіцца ў грамадзкіх вуліцах Петраграду, працяг ладзіць кожны дзень у політэхніку і быць гатовым да рашучай бойкі... Не, а я так сказаў... Мы гатовы! У любым момант мы валочым узброеныя вуліцы Петраграду, пабудуем на кожным рагу барыкады.

Кастрычнік, 20.

Я вачараў. І гэта мяне ілю. Твар апух, хі так, што працае пака нусім не адчыніцца. Лёжы-лежы лабарыя да ластрун і намяла вынісці сабою выхад...

Прыміў Ратуюскі і ўрач. Апошні вынісці ролістае ўспамінае. Мясне явуль у Аляксандраўскаму балюціну. Бяру з сабою дзеньнік.

Кастрычнік, 22.

У палнае часе — партыйцаў некалькі чалавек. Мы чытаем газеты і ведаем, што робіцца на сьцені барыкады... Я да сьнежнага дню ня ведаў, што робіцца ў райком партыі. Толькі сьнежня Андрэву расказаў мяне аб лікаманава і сьнежнага да буйных падзей:

— На заводах сходы і мітынгі. Рабочыя заклікаюць да рашучага выступленьня супраць савецкага і бязсільнага часовага ўраду. Дорам і монтэвікам, які спрабуюць выступіць у абарону ўлады, па даюць ганарыш. На казармах іх ужо ўмоўнава большавіцкай апрацоўка. Частка войск ужо на нашым баку...

— А моладзь?

— Сбрам саваю моладзі і пагоў рабочыя моладзі арганізуюцца ў баяныя атрады Чырвоная гвардыя. Можна сказаць, што Чырвоная гвардыя — гэта мы, моладзь!

Ён гаворыць з захадзеньнем, гэтаму чалавек. Заўтра, пасляўтра можа быць сьмерць, але ён кажа аб ёй, як аб падрыхтоўцы да выдзіка сьмьта.

Дзеньнікам Козі Андрэву перадаўся і мяне. Я вачыў аб вачаро.

Кастрычнік, 23.

Прыміў таварыш. Пэрава маё злам тавіва: — Калі выступіць? — Дзень на мянчачым. Але хутка. Могаўтра.

Ах, як хочацца быць вайсковым! Мясне па Пухліна пачала сьнежна, працяг дзень ужо адчыніцца.

Кастрычнік, 24.

Становіцца трывожна. Сьнежна і штурм кожна памаж сабою. Гутарка і дзень у паўці аса.

Прыміў таварыш і кажа аб настроі вайсковых і казарм. Ён — баяны. Казармы падрыхтаваны да выступленьня. Кранітэцыя мотросі сьнежня ўсёмі павіны прыходзіць у Петраград. Зьніжжаюцца дэлегаты па ўсёрасійскі зьезд саветаў. Настрой баяны і баяны. Чалавек сьнежна ад ЦК партыі. Монтэвікі і вачары нэруюцца.

Кастрычнік, 25.

Пяма галет. На вуліцах усею ноч былі страляліна. Сьнежны і сьнежны пачынаць дамо па пайшлі. Сьнежны ніхто іх маіх таварыш, мяне па наспадваў. Я вачыў, што яны на вуліцы. Там, дзе руйнуцца рэшткі старо сьнежы, дзе ў мук чалавечым нараджэнне новае жыццё.

Кастрычнік, 26.

Становіцца, як і райком, трывожна. Другі дзень ніхто ня выхадзіць з балюціны, ніхто ня прыходзіць у вай. Страляліна сьнежна. — Хто нэрамон?

Кастрычнік, 27.

Чакаю з нэпрывіжнем каго-пабуды в таварышю. Ніхто ніхто ня прыходзіць.

У дзень гадзіны прыміў Козі, Вольга і 6 другіх таварышоў. Яны з сьнежнымі таварыш, брудныя, у вайсковым апарату. Зрываюся з ложка і біну ім нэспустрач. Я гатоў быў іх расьпісваць, але мой твар забітэняны. Мясне паіскаю ім руці. Яны, захадзеньнем, расьпісваць:

— Пэрамога за намі. Ленін у Смольным. Ура! Няхай мяне ўлада саветаў!

І. Ц.

Пакаленьню Кастрычніка.

Артыкул сакратара ЦК КП(б)Б тав. В. КНОРЫНА.

Дзесяцігоддзё Кастрычніка — падзея сусьветна-гістарычнага значэньня. У працягу гэтага дзесяцігоддзя вараным чынам зьмяніліся не толькі вытворчыя адносіны і ролі розных сацыяльных груп у нашай краіне. У працягу гэтага дзесяцігоддзя перабудоўваўся ўвесь сьвет і зьмяніліся самыя глыбокія пласты людзей. У працягу гэтага дзесяцігоддзя перамагаву ўвесь чалавечы матар'я нашай краіны, фарміравалася новая чалавечая псыхіка, новы грамадзкі чалавек. У працягу гэтага дзесяцігоддзя мы ўвайшлі ў новую эпоху, у эпоху перабудовы не толькі адносіны паміж людзьмі, але ў эпоху перавыхаваньня самага чалавеча.

Мы знаходзімся яшчэ толькі ў пачатку гэтай вялікай і вялічэзнай эпохі, эпохі сацыялістычнай перабудовы грамады.

Комуністычны Саюз моладзі зьяўляецца адной з арганізуючых сіл новай чалавечай грамады.

Кі зьяўляецца адным з тых прывадных рамяў, праз якія комуністычная партыя арганізуе масы для стварэньня новай грамады, для стварэньня новага лічча нябачнага ў сьвеце тэмпы разьвіцця культуры, тэхнікі, вытворчасьці, — ён

зьяўляецца адным з тых прывадных рамяў, пры дапамозе якога комуністычная партыя ўдзямае шырачэйшыя пласты рабочых і сялян для работы па арганізацыі новай грамады.

Агрэністыя зьмены, створаныя Кастрычнікавай рэвалюцыяй у нашай краіне, даюць ужо сабе адчуваць ва ўсіх адносінах паміж людзьмі. Чалавек 1927 г. рашучым чынам адрыўнавацца ад чалавеча 1917 г. Мы самі часам не прымячам, як мы зьмяніліся, як зьмяніўся склад нашага жыцця. Яны мы вырасталі за мінулае дзесяцігоддзё. Калі старэйшае пакаленьне з вялікай цяжкасьцю можа ўстанавіць розьніцу ў самім сабе, якая адбылася за гэтыя гады, дык лічча цяжэй зразумець ўсё вялічча адбыўшыхся зьмен маладому пакаленьню, якое ўступіла ў сьвядомае жыццё пасля Кастрычнікавай рэвалюцыі, якое бачыць наш рост, але ня бачыла і не ўспрыняла сьвядома старага ладу, ад якога мы расьцем. Маладое пакаленьне, якое вырастае ў нашай краіне за гэтае дзесяцігоддзё ня бачыла капіталістычнага ўціску, не спрабавала ражыму капіталістычных фабрык і заводаў. Маладое пакаленьне ня бачыла пазі, і яму не зразумелі ўціск феадальнага землеўладзтва. Маладое пакаленьне ня бачыла гарадовага і жандара і ня ведае ўсёй цяжкасьці стара-ражымных парадкаў. Тэму маладому пакаленьню няжэй параўніць мінулае з сучасным, цяжэй зразумець ўсю вялікасьць праробленай намі работы.

Кастрычнікавыя дні павінны дапамагчы маладому пакаленьню зразумець ўсю вялізарную розьніцу паміж ладом старым і ладом новым, паміж ладом прадкаў і ладом эпохі сацыялістычнага будаўніцтва. Толькі тады стане ясна, наколькі грамадзкімі зьяўляюцца тэа зьмяненні, якія ў нашай краіне створаны Кастрычнікавай рэвалюцыяй. Толькі тады стане ясна, што ўсе нашы

Новая грамада, новыя адносіны паміж людзьмі нараджаюцца ў цяжкіх мук, роўных якім мы ня ведаем. І толькі пражыўшы ўсё гэта дзесяцігоддзё сьвядомае жыццё, бачыўшы, як шліфаваны масы ахвараюць усім для стварэньня новай грамады, зразумеем усе вялізарнае жыццё паміж мінулым і сучасным, паміж ладом капіталістычным і ладом сацыялістычным. Патрэбна вялізарная нянавісьць да мінулага, треба было зразумець абсалютнай негачымасьці адца хача-б пладз Кастрычнікаўскага вайны, каб перажыць гадзі грамадзянскай вайны, гадзі холаду і голаду. Патрэбна было вялізарнае каханьне да будучага, вялізарная вера ў будучае, каб ажыраваць усім, што дорага.

Перад намі яшчэ вялікія бойкі.

Перад намі яшчэ вялікія цяжкасьці. Маладое пакаленьне павінна выхавана на гораўне першага дзесяцігоддзя Кастрычнікавай рэвалюцыі для таго, каб перамагчы гэтыя цяжкасьці, якія будучы яшчэ ўперадзе, каб за вавяць старэйшага пакаленьня адца сваю кроў і сваё будучае.

Перад намі яшчэ бойкі, у якіх павінна перамагчы сацыялістычная рэвалюцыя. Треба ўваць усе тое мора крыві, якое праліта старэйшым пакаленьнем да таго, каб не аддаць ні пядзі савецкай зямлі, для таго, каб праз агонь і кроў несці сьцяг сацыялістычнай рэвалюцыі ў будучыне.

Перад намі яшчэ супраціўленьне статкаў былых заможных клясаў. Треба зразумець нянавісьць старэйшага пакаленьня да капіталістычнага ладу, каб самім пабоўніца найвялічэйшым непаўважаньнем да капіталістычнага ладу і бесканечным каханьнем да новай сацыялістычнай грамады, бо толькі гэта злучэньне нянавісьці і каханьня можа даць усе неабходную энэргію для новага сацыялістычнага будаўніцтва.

Треба зразумець усе прыхуднасьць чалавеча пры капіталістычным ладу для таго, каб перапоўніцца належаў нянавісьці

ці да апошніх сьвэткаў старога ражыму ў сапецкім ладу, да бюрократызму, да непаважаньня чалавеча чалавечам, да непаважаньня нацыя нацыяй, да непаважаньня полуу подам.

Патрэбна найвялікая вера ў будучую сацыялістычную грамаду.

якая будзе створана рукамі пакаленьня, увайшоўшага ў сьвядомае жыццё, у гоцы першага дзесяцігоддзя Кастрычнікавай рэвалюцыі. Треба зразумець, што ніколі яшчэ ў гісторыі чалавечтва ня было такой эпохі, калі было так вольна і так радасна жыць, як у эпоху найвялікай у сьвэце рэвалюцыі.

Бязьмежная вера ў сваё сілы, у магчымасьць сваімі ўласнымі рукамі перабудаваць жыццё, бязьмежны оптымізм у адносінах да перспэктываў нашага разьвіцця, бязьмежнае самаахвараваньне ў інтарэсах стварэньня новай грамады, у інтарэсах усіх працоўных — вось што треба перш за ўсё маладому пакаленьню.

Бязьмежнае каханьне да першай краіны дыктатуры пролетарыату, створанай рукамі саміх мас, бязьмежная нянавісьць да капіталізму, прахлятаму бацькамі, — вось што треба для таго, каб адцаць усе сваё сілы справе сацыялістычнай рэвалюцыі.

Ёсць у сьвэце толькі адзін сьцяг, пад якім варта жыць і паміраць — гэта сьцяг комуністычнай партыі і сацыялістычнай рэвалюцыі.

Пакаленьне Кастрычніка пад сьцяг Леніна, пад сьцяг комунізму, пад сьцяг сацыялістычнай рэвалюцыі!

„УЛАДА--ЦАРСКАЯ, А ГОРА--СЯЛЯНСКАЯ“.

Да рэволюцыі ў 10 мільёнаў сялянскіх двароў было столькі-ж зямлі, мольні ў 30 тысяч паноў. На сваёй зямлі селянін прамыць ня мог. І ішоў у няволю да пана, браў зямлю за адработкі.—А цар душыў сялянства цяжкімі падаткамі, адбіраючы за нядоймі апошнюю скаціну, апошні сапраць.—Замучаныя сяляне часта бунтавалі супроць паноў, але цар жорстка прыдушваў паўстаньні. Сяляне цяпер паражэньні таю, што ёсць цёмнымі і неарганізаванымі.

Толькі барацьба, пад кіраўніцтвам рабочае клясы і яго бальшавіцкай партыі, дала сялянству зямлю і волю.

Як сяляне змагаліся пры цары.

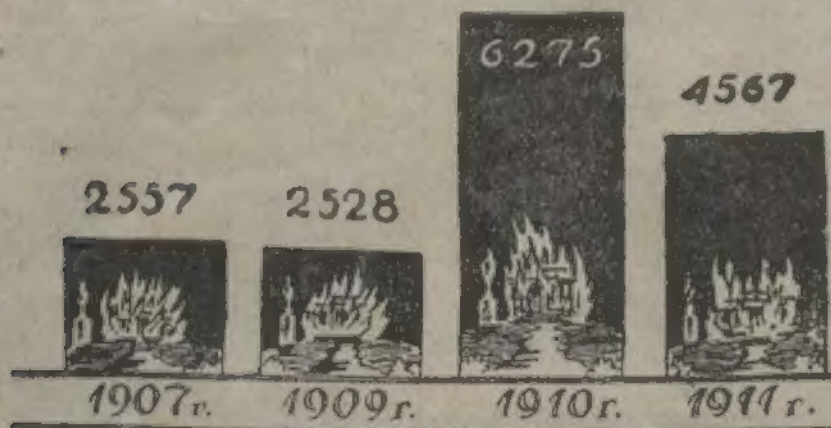
У Талстога ёсьць п'еса пад назвай „Плоды просвешчания“. У гэтай п'есе апісваецца, як сяляне прыйшлі да свайго пана купіць зямлю. Сяляне скардзяцца на сваё малазямелье так:

— Кураныя, і таго, скажам, выпускаць няма куды.

ралі з сьвірнаў панскі хлеб, палілі сядзібы, зьбіралі падчас саміх паноў і экономаў.

У некаторых мясцох гэтыя паўстаньні пераходзілі ў адкрытую грамадзянскую вайну. У 1903 годзе, напрыклад, сяляне Самарскай губерні зрабілі нават з жалезнай

Лік сялянскіх паўстаньняў.

І гэта было праўда. Паглядзеце на маючыся лічбы, каму належала зямля ў 1905-6 годзе. Вы ўбачыце, што 10 з паловай мільёнаў сялянскіх двароў у Эўропейскай Расіі мелі 75 мільёнаў дзесяцін зямлі. І ў той-жа час 30 тысяч буйнейшых абшарнікаў мелі 70 мільёнаў дзесяцін зямлі—у сярэднім на кожны панскі маёнтак па 2.333 дзесяціны.

Гэта даводзіла да таго, што сяляне часта рабілі паўстаньні. Асабліва многа паўстаньняў узнікла з 1902-3 году. Сяляне забі-

трубы самадзельную гармату, зарадзілі яе парохам і кулямі і выстралілі з яе ў панскую сядзібу.

Ясна, што ўсе гэтыя паўстаньні былі прыдушаны. Галоўнай прычынай непаспяховасці гэтых паўстаньняў было тое, што сяляне дзейнічалі ў паасобку,—кожнае сяло супроць свайго пана.

І толькі пад кіраўніцтвам моцна зьяднанай, цвёрда арганізаванай рабочай партыі—бальшавікоў сяляне дабіліся зямлі і волю ў Кастрычніку 1917 году.

Усмірэньне сялянскага бунту.

Сяляне разбурылі панскі маёнтак. Праз некаторы час у вёску быў пасланы карны атрад.

Атрад увайшоў у вёску. Яго сусроў дваровы і бармаў:—Да бацькі, казі зася, да айна Мікола на двор. Там усе.

... На шырокім выгоне мясціцы двух-дваровых дом. А перад ім на полове сяміе няруком і моўчкі глядзелі на калянах іх. Салдаты абгарадзілі паноў айнамі шыкоў.

— Панове!—гаварыў губернатар. Адны паноў крок, і паноў будзе прадавацца. Грэба пакараць строга, але справядліва. Дзякуючы панаванню бацькі, выны паноўны зямлі палежаны. Айна Мікола сядзе на сяміх найбольш крамоўных сяміх у яго прысёлку.

— Ёсьці, ёсьці,—праведнаў поп на сяміх парам і прапеднаў лісточак.

Губернатар з лісточкам у руках вышаў на сяміх. Здымаліся і выпрасталіся салдаты. Афіцэр арабў айна. Казакі адралі ў айна. Мужыкі ўвай на каляна. Бабы загалацілі.

Губернатар паказаў крыку, пераказаў з левай рукі ў правую лісточак і гаварыў:

— Я прывёў да вас гаспадаром імператарам! Я магу арабніць у айнах вама хата, а вас вышлалі ў Сібірі! Выдайце нам зачышчальны.

Натоў дружна раскачаўся і арабніўся ўправа. Губернатар пацярпаў, зямлі ў руках лісточ і закрываў:

— Апошні раз пытаю, хто зачышчальны?!

Натоў маўчаў. Першы завалі бабы, а айна мужыкі і хвалі:

— Вінаваты! Вінаваты!

І айна рухнулі на каляна, просічы і гасічы.

— Перанару ўсіх!—грымоў губернатар. — Вось лям, вычышчальны! Ведаю ўсіх. Ня выкруціцеся! Афіцэр пачаў змыкаць на лісточку. Мужыкі пыхоталі і салдаты крычалі: — Лажы-м-ся!

Станавы.

І роўці паласавалі аднаго за другім. Салдаты змыкаліся б'ючы. Зломалі лям, у крыві, густа ўсыпалі лям. — Потым губернатар паказаў. З адважым губернатара, афіцэр арабў айна. (Ян захадаў на полове, вышлалі сяміх у натоў на бітых мужыкоў, і роўца чамаліў: — Пачаўся. — Сяміх сяміх. — Сто. — Роўці падыходзілі і наву. Сонца пачула за поўдзень. Афіцэр васыпалі. Ён васыпалі мужыкоў, як салдат, у рал, абышоў, як на аглядае, шарагі і, крыва ўжымліўшыся, за-прычаў: — Равная каманда! расстраляю вожнага пана. Выдайце зачышчальны!

Шарагі няруком асталі. І тады пачалі выводзіць паноў.

Выведзеныя з строю мужыкі, на вяршы, крыва аглядаліся на двірныя шарагі.

— Увайце іх!—закрычаў афіцэр. І... расстраляў. Вось тут.

Панскі мужыкоў адваў у бок, асталіх за-гвалі ў хвалі. Афіцэр прапеднаў на фронце.

Салдаты глядзелі на яго ўвартымі албочачымі пачыма, на бачачы падавалі. Айнамі, прыкладзілі.

— Паі...—скамаў афіцэр.

Калі мужыкі закрывалі і, падачы адваў на другую, закрывалі на зямлі халачныя ру-камі, зававалі айна, адва салдат вышлалі ў страляў, адваў айна і ўвай на сяміх, арабніўшыся б'ючы, як іх. Афіцэр паказваў з дэвара загаліў:

— На 20 сутак пад арышт. —

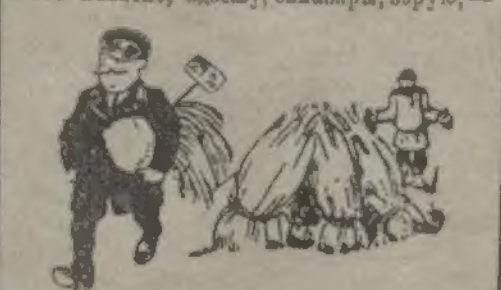
— Што-ж вы робіце, Гардзеі Кузь-мич?

— Што-ж вы робіце, Гардзеі Кузь-

Як зьбіралі падаткі.

Па месцы сьвядзілі пачальнікі, зьбіраючы падаткі і нядоймі. А ўслед за імі пагнаўся старшыня са старшам, у медах, панятны і мінчане з гораду.

На вуліцу, проста на сьвэг выкідавалі з хат палатно, адзежу, саманары, зброю, —

21 проц. урадама забірала ў айна чыноўніцтва.

усё, што можна прадаць. Скупліваў ры-жы нешчаніў у крытым калесе. Стана-вы выліваў яго Васілем Васільевічам і частаваў жоўтымі папярсамі з лёгкага табак. Цану прызначаў станавы, стар-шыня падаваў, староста маўчаў, пана-ты ўжымалі. Васіль Васільевіч, тэнту-шы нагоў у рал, сідзе адвакаў: бяру.

Бабы галасілі, мужыкі бухаліся ў сьвэг на каляна перад паліцэйскімі, стукаліся іхамі ў шыю галасілі, абмываліся паласамі з іх сьвэг. Станавы благодунва адваў лямачы, дакраваліся кончы-кам табак да сьвэг, ці крычаў: то мі-ласьціва, то аласна.

За дэвара выводзілі жыліў: пера-сат, кароў, ітаку.

Давіла чарга да нас, у нас прадаць няма чаго.

— Беднота нясуьветная, ваша бла-гароднае,—гаворыць староста, адма-ночы шапку.

3 айна дралі па сям шкур.

— Нічога ў іх няма... адны толькі б'в'ір, а не трысьціне, нерва кажу...

Панятны гаспадар на бацьку, які аж пасінеў.

Уваходчы ў сяміх станавы стукаўся іхам у вушак і вылаўся на ма-церы, паднімаючы шапку з кукардай і вярнуўся на вуліцу.

— Дзе гаспадар?—крыкнуў ён.

— Дзе гаспадар?—крыкнуў ён.

— Дзе гаспадар?—крыкнуў ён.

— Дзе гаспадар?—крыкнуў ён.

— Дзе гаспадар?—крыкнуў ён.

— Дзе гаспадар?—крыкнуў ён.

— Дзе гаспадар?—крыкнуў ён.

— Дзе гаспадар?—крыкнуў ён.

— Дзе гаспадар?—крыкнуў ён.

— Дзе гаспадар?—крыкнуў ён.

— Дзе гаспадар?—крыкнуў ён.

— Дзе гаспадар?—крыкнуў ён.

— Дзе гаспадар?—крыкнуў ён.

— Дзе гаспадар?—крыкнуў ён.

— Дзе гаспадар?—крыкнуў ён.

— Дзе гаспадар?—крыкнуў ён.

— Дзе гаспадар?—крыкнуў ён.

— Дзе гаспадар?—крыкнуў ён.

— Дзе гаспадар?—крыкнуў ён.

— Дзе гаспадар?—крыкнуў ён.

— Дзе гаспадар?—крыкнуў ён.

— Дзе гаспадар?—крыкнуў ён.

— Дзе гаспадар?—крыкнуў ён.

— Дзе гаспадар?—крыкнуў ён.

— Дзе гаспадар?—крыкнуў ён.

— Вось мы... вась я пачну—вы-ступіў бацька.

— Падаткі!

— Няма.

— Няма... голах... б'в'іс... пачакайце, богама завадзіце.

Бацька апусціўся на каляна. Падба-рохак у яго трасецца, сідзе бараду разьв'язвае вятрав, на ляміне таюць сьвэг-жыні.

— Мы рапёцю адвакаліся ўсе ра-шым,—гаворыць мой прыцель, Нямчо-нак:—Бацька пас матан, а мы ў голах... Бацька гаворыць: треба давіцца, а маці кажа: добрыя людзі скацінку хаваюць, дзе лепш, а ня давіцца. Бацька кароў і жаробчыка зьв'у ў лес, а палікую сьвэгнію, кажа даваць айна куды і за-пакоў.

— Мы рапёцю адвакаліся ўсе ра-шым,—гаворыць мой прыцель, Нямчо-нак:—Бацька пас матан, а мы ў голах... Бацька гаворыць: треба давіцца, а маці кажа: добрыя людзі скацінку хаваюць, дзе лепш, а ня давіцца. Бацька кароў і жаробчыка зьв'у ў лес, а палікую сьвэгнію, кажа даваць айна куды і за-пакоў.

— Мы рапёцю адвакаліся ўсе ра-шым,—гаворыць мой прыцель, Нямчо-нак:—Бацька пас матан, а мы ў голах... Бацька гаворыць: треба давіцца, а маці кажа: добрыя людзі скацінку хаваюць, дзе лепш, а ня давіцца. Бацька кароў і жаробчыка зьв'у ў лес, а палікую сьвэгнію, кажа даваць айна куды і за-пакоў.

— Мы рапёцю адвакаліся ўсе ра-шым,—гаворыць мой прыцель, Нямчо-нак:—Бацька пас матан, а мы ў голах... Бацька гаворыць: треба давіцца, а маці кажа: добрыя людзі скацінку хаваюць, дзе лепш, а ня давіцца. Бацька кароў і жаробчыка зьв'у ў лес, а палікую сьвэгнію, кажа даваць айна куды і за-пакоў.

— Мы рапёцю адвакаліся ўсе ра-шым,—гаворыць мой прыцель, Нямчо-нак:—Бацька пас матан, а мы ў голах... Бацька гаворыць: треба давіцца, а маці кажа: добрыя людзі скацінку хаваюць, дзе лепш, а ня давіцца. Бацька кароў і жаробчыка зьв'у ў лес, а палікую сьвэгнію, кажа даваць айна куды і за-пакоў.

— Мы рапёцю адвакаліся ўсе ра-шым,—гаворыць мой прыцель, Нямчо-нак:—Бацька пас матан, а мы ў голах... Бацька гаворыць: треба давіцца, а маці кажа: добрыя людзі скацінку хаваюць, дзе лепш, а ня давіцца. Бацька кароў і жаробчыка зьв'у ў лес, а палікую сьвэгнію, кажа даваць айна куды і за-пакоў.

— Мы рапёцю адвакаліся ўсе ра-шым,—гаворыць мой прыцель, Нямчо-нак:—Бацька пас матан, а мы ў голах... Бацька гаворыць: треба давіцца, а маці кажа: добрыя людзі скацінку хаваюць, дзе лепш, а ня давіцца. Бацька кароў і жаробчыка зьв'у ў лес, а палікую сьвэгнію, кажа даваць айна куды і за-пакоў.

— Мы рапёцю адвакаліся ўсе ра-шым,—гаворыць мой прыцель, Нямчо-нак:—Бацька пас матан, а мы ў голах... Бацька гаворыць: треба давіцца, а маці кажа: добрыя людзі скацінку хаваюць, дзе лепш, а ня давіцца. Бацька кароў і жаробчыка зьв'у ў лес, а палікую сьвэгнію, кажа даваць айна куды і за-пакоў.

— Мы рапёцю адвакаліся ўсе ра-шым,—гаворыць мой прыцель, Нямчо-нак:—Бацька пас матан, а мы ў голах... Бацька гаворыць: треба давіцца, а маці кажа: добрыя людзі скацінку хаваюць, дзе лепш, а ня давіцца. Бацька кароў і жаробчыка зьв'у ў лес, а палікую сьвэгнію, кажа даваць айна куды і за-пакоў.

— Мы рапёцю адвакаліся ўсе ра-шым,—гаворыць мой прыцель, Нямчо-нак:—Бацька пас матан, а мы ў голах... Бацька гаворыць: треба давіцца, а маці кажа: добрыя людзі скацінку хаваюць, дзе лепш, а ня давіцца. Бацька кароў і жаробчыка зьв'у ў лес, а палікую сьвэгнію, кажа даваць айна куды і за-пакоў.

— Мы рапёцю адвакаліся ўсе ра-шым,—гаворыць мой прыцель, Нямчо-нак:—Бацька пас матан, а мы ў голах... Бацька гаворыць: треба давіцца, а маці кажа: добрыя людзі скацінку хаваюць, дзе лепш, а ня давіцца. Бацька кароў і жаробчыка зьв'у ў лес, а палікую сьвэгнію, кажа даваць айна куды і за-пакоў.

— Мы рапёцю адвакаліся ўсе ра-шым,—гаворыць мой прыцель, Нямчо-нак:—Бацька пас матан, а мы ў голах... Бацька гаворыць: треба давіцца, а маці кажа: добрыя людзі скацінку хаваюць, дзе лепш, а ня давіцца. Бацька кароў і жаробчыка зьв'у ў лес, а палікую сьвэгнію, кажа даваць айна куды і за-пакоў.

— Мы рапёцю адвакаліся ўсе ра-шым,—гаворыць мой прыцель, Нямчо-нак:—Бацька пас матан, а мы ў голах... Бацька гаворыць: треба давіцца, а маці кажа: добрыя людзі скацінку хаваюць, дзе лепш, а ня давіцца. Бацька кароў і жаробчыка зьв'у ў лес, а палікую сьвэгнію, кажа даваць айна куды і за-пакоў.

— Мы рапёцю адвакаліся ўсе ра-шым,—гаворыць мой прыцель, Нямчо-нак:—Бацька пас матан, а мы ў голах... Бацька гаворыць: треба давіцца, а маці кажа: добрыя людзі скацінку хаваюць, дзе лепш, а ня давіцца. Бацька кароў і жаробчыка зьв'у ў лес, а палікую сьвэгнію, кажа даваць айна куды і за-пакоў.

— Мы рапёцю адвакаліся ўсе ра-шым,—гаворыць мой прыцель, Нямчо-нак:—Бацька пас матан, а мы ў голах... Бацька гаворыць: треба давіцца, а маці кажа: добрыя людзі скацінку хаваюць, дзе лепш, а ня давіцца. Бацька кароў і жаробчыка зьв'у ў лес, а палікую сьвэгнію, кажа даваць айна куды і за-пакоў.

— Мы рапёцю адвакаліся ўсе ра-шым,—гаворыць мой прыцель, Нямчо-нак:—Бацька пас матан, а мы ў голах... Бацька гаворыць: треба давіцца, а маці кажа: добрыя людзі скацінку хаваюць, дзе лепш, а ня давіцца. Бацька кароў і жаробчыка зьв'у ў лес, а палікую сьвэгнію, кажа даваць айна куды і за-пакоў.

— Мы рапёцю адвакаліся ўсе ра-шым,—гаворыць мой прыцель, Нямчо-нак:—Бацька пас матан, а мы ў голах... Бацька гаворыць: треба давіцца, а маці кажа: добрыя людзі скацінку хаваюць, дзе лепш, а ня давіцца. Бацька кароў і жаробчыка зьв'у ў лес, а палікую сьвэгнію, кажа даваць айна куды і за-пакоў.

— Мы рапёцю адвакаліся ўсе ра-шым,—гаворыць мой прыцель, Нямчо-нак:—Бацька пас матан, а мы ў голах... Бацька гаворыць: треба давіцца, а маці кажа: добрыя людзі скацінку хаваюць, дзе лепш, а ня давіцца. Бацька кароў і жаробчыка зьв'у ў лес, а палікую сьвэгнію, кажа даваць айна куды і за-пакоў.

— Мы рапёцю адвакаліся ўсе ра-шым,—гаворыць мой прыцель, Нямчо-нак:—Бацька пас матан, а мы ў голах... Бацька гаворыць: треба давіцца, а маці кажа: добрыя людзі скацінку хаваюць, дзе лепш, а ня давіцца. Бацька кароў і жаробчыка зьв'у ў лес, а палікую сьвэгнію, кажа даваць айна куды і за-пакоў.

— Мы рапёцю адвакаліся ўсе ра-шым,—гаворыць мой прыцель, Нямчо-нак:—Бацька пас матан, а мы ў голах... Бацька гаворыць: треба давіцца, а маці кажа: добрыя людзі скацінку хаваюць, дзе лепш, а ня давіцца. Бацька кароў і жаробчыка зьв'у ў лес, а палікую сьвэгнію, кажа даваць айна куды і за-пакоў.

— Мы рапёцю адвакаліся ўсе ра-шым,—гаворыць мой прыцель, Нямчо-нак:—Бацька пас матан, а мы ў голах... Бацька гаворыць: треба давіцца, а маці кажа: добрыя людзі скацінку хаваюць, дзе лепш, а ня давіцца. Бацька кароў і жаробчыка зьв'у ў лес, а палікую сьвэгнію, кажа даваць айна куды і за-пакоў.

— Мы рапёцю адвакаліся ўсе ра-шым,—гаворыць мой прыцель, Нямчо-нак:—Бацька пас матан, а мы ў голах... Бацька гаворыць: треба давіцца, а маці кажа: добрыя людзі скацінку хаваюць, дзе лепш, а ня давіцца. Бацька кароў і жаробчыка зьв'у ў лес, а палікую сьвэгнію, кажа даваць айна куды і за-пакоў.

— Мы рапёцю адвакаліся ўсе ра-шым,—гаворыць мой прыцель, Нямчо-нак:—Бацька пас матан, а мы ў голах... Бацька гаворыць: треба давіцца, а маці кажа: добрыя людзі скацінку хаваюць, дзе лепш, а ня давіцца. Бацька кароў і жаробчыка зьв'у ў лес, а палікую сьвэгнію, кажа даваць айна куды і за-пакоў.

— Мы рапёцю адвакаліся ўсе ра-шым,—гаворыць мой прыцель, Нямчо-нак:—Бацька пас матан, а мы ў голах... Бацька гаворыць: треба давіцца, а маці кажа: добрыя людзі скацінку хаваюць, дзе лепш, а ня давіцца. Бацька кароў і жаробчыка зьв'у ў лес, а палікую сьвэгнію, кажа даваць айна куды і за-пакоў.

— Мы рапёцю адвакаліся ўсе ра-шым,—гаворыць мой прыцель, Нямчо-нак:—Бацька пас матан, а мы ў голах... Бацька гаворыць: треба давіцца, а маці кажа: добрыя людзі скацінку хаваюць, дзе лепш, а ня давіцца. Бацька кароў і жаробчыка зьв'у ў лес, а палікую сьвэгнію, кажа даваць айна куды і за-пакоў.

— Мы рапёцю адвакаліся ўсе ра-шым,—гаворыць мой прыцель, Нямчо-нак:—Бацька пас матан, а мы ў голах... Бацька гаворыць: треба давіцца, а маці кажа: добрыя людзі скацінку хаваюць, дзе лепш, а ня давіцца. Бацька кароў і жаробчыка зьв'у ў лес, а палікую сьвэгнію, кажа даваць айна куды і за-пакоў.

— Мы рапёцю адвакаліся ўсе ра-шым,—гаворыць мой прыцель, Нямчо-нак:—Бацька пас матан, а мы ў голах... Бацька гаворыць: треба давіцца, а маці кажа: добрыя людзі скацінку хаваюць, дзе лепш, а ня давіцца. Бацька кароў і жаробчыка зьв'у ў лес, а палікую сьвэгнію, кажа даваць айна куды і за-пакоў.

— Мы рапёцю адвакаліся ўсе ра-шым,—гаворыць мой прыцель, Нямчо-нак:—Бацька пас матан, а мы ў голах... Бацька гаворыць: треба давіцца, а маці кажа: добрыя людзі скацінку хаваюць, дзе лепш, а ня давіцца. Бацька кароў і жаробчыка зьв'у ў лес, а палікую сьвэгнію, кажа даваць айна куды і за-пакоў.

— Мы рапёцю адвакаліся ўсе ра-шым,—гаворыць мой прыцель, Нямчо-нак:—Бацька пас матан, а мы ў голах... Бацька гаворыць: треба давіцца, а маці кажа: добрыя людзі скацінку хаваюць, дзе лепш, а ня давіцца. Бацька кароў і жаробчыка зьв'у ў лес, а палікую сьвэгнію, кажа даваць айна куды і за-пакоў.

— Мы рапёцю адвакаліся ўсе ра-шым,—гаворыць мой прыцель, Нямчо-нак:—Бацька пас матан, а мы ў голах... Бацька гаворыць: треба давіцца, а маці кажа: добрыя людзі скацінку хаваюць, дзе лепш, а ня давіцца. Бацька кароў і жаробчыка зьв'у ў лес, а палікую сьвэгнію, кажа даваць айна куды і за-пакоў.

— Мы рапёцю адвакаліся ўсе ра-шым,—гаворыць мой прыцель, Нямчо-нак:—Бацька пас матан, а мы ў голах... Бацька гаворыць: треба давіцца, а маці кажа: добрыя людзі скацінку хаваюць, дзе лепш, а ня давіцца. Бацька кароў і жаробчыка зьв'у ў лес, а палікую сьвэгнію, кажа даваць айна куды і за-пакоў.

— Мы рапёцю

У. Сумар

НА РУІНАХ САМАЎЛАДЗТВА--БУ

Бяз агульных выразаў мы цяпер на прыкладзе адной буйнай Віцебскай фабрыкі „Дзвiна“ пакажам, што далі нашай краіне дзесяцігоддзі.

Прадзiльная фабрыка „Дзвiна“

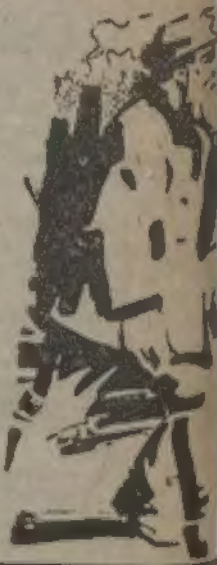
Горад, фабрыка стала!

Прыйшоў 1905 год. Дні становіліся ўсё турботней і турботней. Нарастала забастоўка. На хатах, цэхах, майстэрнях, каля вагнераў, кардаў, банкаброшаў, ланкашараў і эканомайзераў пасіліся чуткі: **Забастоўка.** Ужо на Расіі закахаліся чырваншчыкі, прышлі адзінчкі, снідалі шапі і становіліся на работу. Забастоўка патрабавала 8 гадзін, прыбавілі і чалавечых адносін. Забастоўка была сарваная.

Зараз пабегі па канторы, засмяялі перах габітажам, застрэкаў тэлеграф, беспаспяхна заважвалі тэлефоны. — Горад! Фабрыка стала! Ахраві! Тры дні стаяла фабрыка. Потым прышлі адзінчкі, снідалі шапі і становіліся на работу. Забастоўка патрабавала 8 гадзін, прыбавілі і чалавечых адносін. Забастоўка была сарваная.

Сваё.

І ўсё-ж, самім першым і моцным вылучэннем было вылучэнне майстра лентачнага аддзялення т. Пруднікіна на адказны пост намесніка галоўнага прадзiльнага аб'яднання і намесніка дырэктара фабрыкі.

Моладзь ня вытрымала.

1914 год быў адзначаны на фабрыцы забастоўкаю моладзі. Яе працавала на „Дзвiне“ 200 чалавек.

Тав. Пятроўская.

Не бязлітасна білі „ганялы“ бізунымі. І вараз удзельнік гэтага забастоўкі, экспраў райкому РСМ Мішка Відманда апавідае, як адной дзючыне Слыве Пыльскі—„ганяла“ вагнерага аддзялення расьсек бізуном руку ад пляча да пальцаў.

Білі і штрафавалі на кожным кроку.

На фабрыку прымаі 11-гадовых дзяцей, якім падрабвалі дакументы пад 13-14 гадоў.

Ім тут, на фабрыцы, ператвараліся ў старыкоў, да таго вышмакнутых эксплуатацыяй, пасля чаго выхадзілі з вароты.

Так ішо з пакалення ў пакаленне.

І атрымовуючы 20-22 копеек, з якіх палову аддавалі за штрафы, працуючы поўны рабочы дзень—12 гадзін, моладзь ня вытрымала.

У ліпені 1914 году фабрыка стала. 200 падрастаў кінупі работу, а за імі—2000 рабочых.

Забастоўка патрабавала: **Мы бiць палтнікамі даць надбаўкі.**

Дырэкцыя надбавіла на 3 копейкі і палтні ў „ганяла“ былі адняты. За тое пасля гэтага ганялы білі хланцоў і работніц кулакамі.

Рыдзюсіні.

...Сваёю ўласнаю рукою.

Фабрыка.

Лёгка сказаць—фабрыка. А колькі сіл, колькі людзкіх палей, нараў і чалавечы ўкладзены ў гэта слова.

Вось яна—красавіца, якая звышдзівавацкім чарам ад лапцэпага вугалю, грахоцуча дывелілі і 11-цю тысячамі верадзін.

А што было раней, у дні грамадзянскай вайны?

Замышлячы карпусы, скованыя на розан, жалкі і дыравыя ланкашарскія катлы, штохвіліна гатовыя да пачатку 800 рабочых.—800 галадаючых пролетарыяў, ледзь-ледзь выпущалі 17,679 пуд. пражы. Былі калісці жудасныя дні, смяротныя дні напастаючых трымог. Але мінулі яны. Няма іх.

Фабрыка ажыла, фабрыка жыве новым, фабрыка выпускае зараз 132.146 пуд. пражы. А гэта не дасягненне?

Ды што каваць,—на кожным кроку ўсё новае і новае, на кожным кроку сустракаем столькі радаснага, столькі непаўторных дасягненняў і поспехаў.

Ды ласна можна апісаць тое, што фабрыка за апошні квартал 1927 году дала 100.490 р. прыбытку. Ласна аб гэтым можна смяло гаварыць пасля ўсяго пераможнага, калі ўбытак даходзіў да 120.000 р.

А тое, што фабрыка пакінула ў мінулы 12-13 гадыны рабочы дзень, а пачаў адзін першы на Беларусі пераходзіць на 7-гадзінную працу.

Вось словы т. Мар'яна, дырэктара Лёно-прадзiльнага аб'яднання і дырэктара фабрыкі.

— Лічу, што пераход на 7-гадзінную працу...

Пабудаваў клюб і пасёлак.

Брудна цяпер у Маркаўшчыне. Ні каго, ні чалавечу прайсці. А ўсё-ж абываюць людзі пра бруд, тоўць на каляны, калі заглядаюцца на чырваншчыкаў, на новы двухнаваровы аляксандрыйскі клуб.

Лічы. Ці могуць халдныя лічы што-небудзь сказаць, як пачаў будаваць фабрыка клюб. 100.000 рублёў каштаваў ён.

Клуб змясцілі ў адной толькі залі каля тысячы чалавек. На карыдору тэатрапакоў, кожны пакойчык—гурток.

І першыя словы вітаўшых парткомфорэацыя, першую, якая адбывалася ў гэтым клубе, былі аб ім:

Клуб—дэманстрацыя дасягненняў рабочых, пад кіраваннем партыі.

Не адна клюб пабудавала фабрыка. Запытайце першага суседзтвага на Маркаўшчыне, што будзеца, ці пабудавалася.

Пасёлак. Рабочы пасёлак на 52 кватэры. Ён ужо пабудаваны, у ім ужо жывуць рабочыя. Светлыя донкі, бліскучыя на сонцы сямейныя хвалі, выцягнутыя даўка ў доладзі.

Ці можна параўнаць іх з сям'ямі, якімі былі баракі, якіх 5-6 пабудавалі Астэр Вакройс для рабочых.

Рабочы.

Так пачалося.

Была плена...

Цяжкі майдамы.

Да высокага берагу Дняпы, дзе каляхаліся тонкія вербы і вольныя бірозы, прышло чатыры сухія і брытыя інжынеры бельгійскай капіталістычнай фірмы на чале в Астэр Вакройс.

Гэта была выведка.

Прыйшоў 1898 год.

Бельгійцы будавалі фабрыку. Праз год выраблялі цёмныя карпусы, у якіх беспаспяхна загрузалі дывелі, заварваліся броняброша і карды (назва машыны).

і 300 работніц кожнае раніцы забіраў фабрыка.

Так пачалося...

Нам Пруньне прыймаў у хірэцкім роўна в 9-ай гадзіне. Нам Пруньне быў поўнамоцны бельгійскай фірмы. Калі ён падатваў да над'еду, швейцар у прыёмнай гусавіў ва кантору:

— На-ав Пруньне,—уст-а-ац!

Міма пачаў канторшчыкаў, выцягнуўшыся ў струнку, ён праходзіў у кантору. Дзверы зачыніліся, канторшчыкі ўдыхалі і садзіліся...

Пятрусь.

Яго зьела фабрыка.

Старыя матальшчыцы і вадаршчыцы, жоўтыя і худыя, высасаныя ад сухоты і хвалючымся і чырваншчыкам, успамінаючы вугулены 12-гадзіннай працай дні моладзевы.

— Дзвiнаццэ... Але!...

За 25, за 30 копеек... у дзень.

Памітаю я брата свайго... Дужы быў—моцны мужык. Пыл, што хірамі стаяў, у часах, пыл, рабіўшы чалавека за некалькі гадоў алягодным, на яго ня меў аніякага дэяння.

— Моцны быў...

Дзеткаў меў 8, ды яшчэ старыя бацькі жылі ў яго. Ня мог пракарміць усіх. Галадалі.

Стаў ён раз у другую аменну,—звычайна 24 гадзіны каля чорнага вухадзіўся. Потым прывыкаўся на некалькі разоў у тыдзень. Так працаваў.

Прайшоў год... і ня стала брата. Падхаліла лёгка, зьела яго фабрыка, праглынула яго кішэня чатырох капіталістаў.

Такіх былі дзсяткі.

Молат.

Радзіліся і паміралі ў хвойніку.

Непадалёку ад фабрыкі астаўся ад былых вясельяў хвойны наваліны хвойнік.

Хвойні, які нусячы маленікі, заўжды чорны ад фабрычнай копці.

І хто-б мог падумаць, што ў гэтым хвойніку радзіліся людзі і паміралі ў отравленых муках рожанцы.

Бельгійская кампанія была строга.

Слова—хвойнік.

Яны паводзілі жыць аб чым; яны разнакучы аб жудасных вясельях вагнераў і матальшчыцы.

Яны-ж былі паведзены ўвог.

ГАННА ВІСКОЯ даюшала дзіцё.

Калі пачаліся схваткі, Ганна ў нямоў рошчы хавалася за вагнер, мацней сыскаючы отравную рукоў, зчымаваючы вушны.

Ганна родзіла.

— Што рабіць, мілы...

Але ніхто ня мог падыйсці. Бізун „ганяла“ (назва майстра) застану-бы на цэла чорную істужку запалкаў крыні.

— Што рабіць з Ганнай?

Віскава хавалася за вагнер і давала, што яна выламіць сталь рамы, ці кінеца ў шалёны бегучы вагнер...

Ды гудка засталося мала.

Калі пасля работы вышлі на двор, Ганну павялі ў хвойнік дзвё бабы. У хвойніку яна доўга хадзіла моўчкі бабы здымаліся і давалі рады.

Крычы, мілая! Мацней крычы, лягчай радзіць будзе!

Ганна ўжымалася. Потым пранзіла на крыніцу і забіла ў схватках бабы схаліліся за галовы. Ганна згубіла паміць, штобы папалы ў вагнер, захалявалася і...

Згинула.

Роджаніца памірае!

Яна астава інашчалева хвойніку, які доўга крычыў у хвойніку.

Пад'ехала падава. Цяла Ганны ўкнінулі на воз і бабы закрывалі ўсё.

Віскаву на другі дзень кантора выкасала з сям'ёй. Бабы якая ўзяла хлопчыка, далі рубель і фабрыка, рабочыя заняты сваім горам, аб паміраўшай скоры забылі.

ВОЛКА.

У мяшку—за вароты.

1908-1909 год. Фабрыка расьце.

На ёй ужо 1070 чалавек рабочых. Каштоўнасьць прадукцыі вышляецца ў суме 1.200 тысяч рублёў.

А заробак, умовы працы заставаліся мінулымі.

І ў 1909 годзе фабрыка ішоў стала.

Міхаўды бачылі паглысьць Пруньне, дасталі ў часальні аляксандрыя мяшок, і калі Пруньне ўбег у цэх, на яго накінулі мяшок, завязалі, зьнеслі ў начагару, палажылі на ваганетку і вывезлі за вароты.

Пруньне гатава не дараваў.

30-ю рабочымі папалілася фабрыка. Ішоў, як і ў мінулыя разы, забастоўка нічога не дала.

Ці варта казаць аб быцц, культурным жыцці рабочага пасля 12 гадынага рабочага дню.

Маркаў манастыр, назвіна, бойкі да паўсьмерці,—вось чым жыла фабрыка да 1919 г., калі на загад ВСНГ ад 21-га сысьжы, яна была аднята ад бельгійскіх капіталістаў і стала савецкай.

Фабрыка закрывалася на святых шляхах, фабрыка закітвала радасцю... Старонкі гісторыі была перавернута.

Тав. Пруднікаў, рабочы—намеснік дырэктара фабрыкі.

Алесь.

Нам даў Кастрычнік...

Некалькі слоў аб нашым фабрычым. Ён утворан быў даўно—у 1922 годзе. Організаваў яго комсомол.

У гісторыі Маркаўскай комсомольскай арганізацыі, яму належыць слаўная лепшыя старонкі.

Фабрыка ахоплівае 70 вуліцу. Работнікі вучыліся ў разбiтм і разбураным памяшканні без вако і без дзвярэй.

Зараз яны 4 гадзіны вучацца 4-6 працуюць на фабрыцы.

Кастрычнік знаў даў фабрыцы. Ласна было тут калі-небудзь баня, амбулаторыя, аптэка, пельні на 80 дзяцей, ласна было тут сухотны стцыянар.

Вось што маю фабрыка ад дзесяці гадоў.

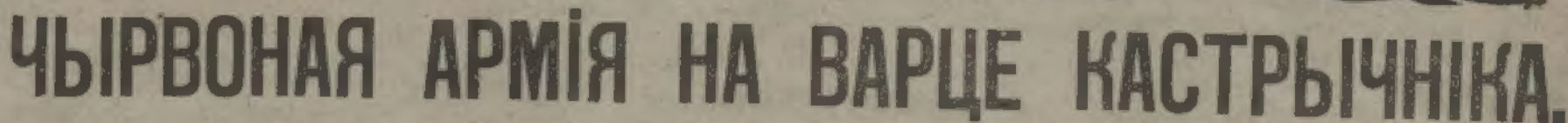
Яна зараз рыхтуецца да вялікай, пераходнай перабудовы, яна будзе павялічана і перабудована тады, калі на месцы жылых пабываў да яе ток Асіна-строў.

Усё гэта сведчыць аб тым, што мы сталі пераможцамі на фабрыках, што мы вавучыліся перамагаць цяжкасці і аднавілі сілу рэвалюцыі. Алесь Калі.

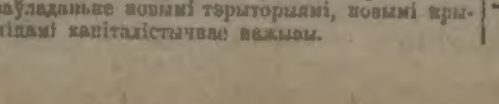

Навучыліся ўладаць вінтоўкаю.

Працяг глядзі на 9-ай стар).

ТАМ, ДЗЕ БУДЗЕ КАСТРЫЧНІК.

Кастрычнік паскорыў ход разьвіцця камуністычных саюзаў моладзі на Захадзе.—Комсамол у Эўропе вядзе барацьбу супроць мілітарызму, супроць імперыялізму.

АХОВА ЗАВАЁЎ КАСТРЫЧНІКА, АХОВА САВЕЦКАГА САЮЗУ,—ВОСЬ ЗА ШТО ВЯДЗЕ БАРАЦЬБУ КОМСАМОЛ НА ЗАХАДЗЕ Ў ЦЯПЕРАШНІ ЧАС.

Францыя.

Кастрычнік—нацыянальнае сьвята.

Гэта было 10 год назад. Мне было 16 год. Я працаваў на механічным заводзе Монэ ў Ліоне. Быў членам сацыялістычнага саюзу моладзі.

Калі на Францыі дэдаваліся аб тым, што ў Расіі адбылася рэвалюцыя, буржуазныя і дэмакратычныя аб'яднанні, аб тым, што Расія, напэракор дэдаваным абавязанствам, адмаўлялася супрацьстаяць асабістым інтарэсам. На абшчэках гэтага паводнага зрабілі вялікае ўражанне. Але мы разумелі, што ў Расіі адбылася тое, чаго дамагаўся міжнародны пролетарыят у працягу многіх дзесяткаў год.

Да Кастрычніскай рэвалюцыі ў нашай краіне амаль ні існавала юнацкага руху. Асабісты сацыялістычныя групы моладзі пачалі называць колькасць членаў.

Але Кастрычнік моцна адбіўся на юнацкім руху Францыі.

Комсамол, створаны ў 1919 годзе, налічвае 14 тысяч членаў.

Мы амагасіліся за Кастрычнік. Мы ў штодзённай барацьбе на масе працоўнай моладзі выкарыстоўваем вопыт комсамолу Савецкага Саюзу—дзедзішча Кастрычніка.

Сваім нацыянальным сьвятам мы прызналі 14 ліпеня—дзень «сапраўдных» французцаў, а 7 лістапада—дзень міжнароднага рэвалюцыйнага руху.

У прынцыпі Парыжы ёсць новыя горады. У гэтым горадзе самакіраванства складаецца з большасці з камуністы і сацыялістаў. Нам удалося прыняць масовы закон у гэтым горадзе, па якому нацыянальным сьвятам вызначана 7 лістапада.

Рыхтаваліся загадзя.

Да 10-годдзя Кастрычніка комсамол Францыі пачаў рыхтавацца загада. Месца таму назад усе комсамольскія ячэйкі арганізавалі гурткі на вывучэнні гісторыі Кастрычніскай рэвалюцыі.

Уся барацьба французскага комсамолу за апошнія часы заключаецца ў абароне Савецкага Саюзу.

Дзень 7 лістапада мы будзем святкаваць па ўсёй Францыі.

Член ЦК КСМ Францыі Круаза.

Аб слупе, які быў нацёрты мылам, і аб барацьбе за сусветны Кастрычнік.

Прайшоў Кастрычнік у Расіі. Усёх нас ім віхор рэвалюцыйнай стыхіі пранёс па Эўропе.

Малюнак з амерыканскай камсамольскай газеты.

— Рэвалюцыя ў Аўстрыі!
— У Нямеччыне!
— Савецкая рэспубліка ў Вэнгрыі.

На моладзь Захаду Кастрычнікавая рэвалюцыя зрабіла вялікі ўплыў.

Стварэнне камуністычных саюзаў моладзі Заходніх таварышчых пачынаюць вывучаць расійскую мову. Яны хочаць вывучаць рэвалюцыйны вопыт на мове чыноўніка рэвалюцыйнага руху на мове краіны, дзе адбыўся Кастрычнік. Заважваецца братэрская сувязь між камсамолам Захаду і Савецкай Расіяй.

На Наме, далёка ад чыгункі, сярод лясцоў і ўзгорнаў закінута сяло Карануліна.

І вось каранулінскі камсамольскі пішучы ліст—судзі-б вы думалі?—за Францыю! у Парыж!

«Павядамце нам, браты француз, як вы працуеце, ці дасканалы выкаваеце заветы Леніна».

І французскія камсамольцы сьвяткуюць ахтываць. З Сяп-Прымста, ахуры, Дардон у Карануліна прыбывае ліст.

«Дарэгі таварышы! У нас невялікая

ячэйка. Усяго 11 чалавек. Мы помнім заветы Леніна. Вось зараз набор у армію. Двое камсамольцаў аддзелі шэра-блэкнітыя шыталі. Зразумела, яны могуць стаць дэжурнымі. Але навошта? Яны пайшлі ў армію, каб пазначыць трымаць лістоўку ў руках, каб агітаваць салдат і ў выпадку патрэбнасці, ахвільваць іх стаць над чырвоным сьцягам рэвалюцыі».

Значыць мы ве Кастрычнік на Захадзе!

У мінулым годзе вісэльня Ляпцаў у Баўгарыі, у часе ЮД'у, разаміау комсамол А ў дзень 7 лістапада па ўсёй краіне ў вёсках і гарах зьявіліся чырвоныя сьцягі! На сьценках дамоў, на парканях,

Дынаграма ліку арыштаваных працоўных у розных краях.

на дрэвах у хэсе зьявіліся лятучкі, прысвоены невядамай рукою...

Нельга задумвацца камсамол!

«Хацелі зрабіць чурбанамі».

Пішучы нямечкі камсамольцы з Браўншвайгу нам у Маскву па фабрыку—«Красный Богатырь».

Расказваюць аб сваім жыцці.

«Нас хацелі 2-га кастрычніка выстраляць імпалерамі. Нас хацелі зрабіць чурбанамі, хацелі прымусяць дака крычаць «лох» (ура), але мы не згадзіліся прымітаць саугу Вільгельма Піндербурга. Мы не прызнаем такіх сьвятаў, як дві па-

ражэння імянітых людзей. Наша сьвята—7-га лістапада. Мы будзем святкаваць гэты дзень».

Як расстрэльвалі... сьцяг.

Быў выпадак у Трыесте (у Італіі). На ахрэне гораду ў рабочым квартале паспазана на тэлеграфічным дротце зьявілася чырвоная палатнішча. Паліцэйскія кінуліся да сьцягу, каб сарваць чырвоны сьцяг. Але спроба паліцэйскіх, узяўшы на сьцяг не ўдалася—сцяг быў нацёрты мылам...

Быў выкаран прэфэкт паліцыі, які даў загад расстрэльваць сьцяг. А патушны рабочыя абіраўся навод ачэпнага паліцэйскага кварталу.

Рабочы Трыест сьвяткаваў Кастрычнік.

Віноўнікі ўрачыстасці хутка былі алоўлены. 40 камсамольцаў Трыесту былі сасланы на далёкую выспу Панталерыя, што ляжыць паміж Сіцыліяй і Паўночнай Афрыкай.

Барацьба за сусветны Кастрычнік ідзе. Комсамол на Захадзе вядзе рабоча-сялянскую моладзь на барыкадах гэтай барацьбы.

Сам. Чэрня.

У фашысцкай Італіі.

Ваша перамога ўжо не за гарамі.

Чэха-Славакія.

Мы будзем біцца за Кастрычнік!

Чэха-Славакія—дзяржава маладая. Яна атварылася ў выніку імперыялістычнай вайны.

20 лютага 1920 г. пачаў сваю гісторыю чэха-славацкі комсамол, які зьявіўся ў выніку злучэння ўсіх нацыянальных арганізацый.

Дзяржа, комсамол Чэха-Славакіі быў створаны 30 8 МЕСЯЦАў ДА СТВАРЭННЯ КОМПАРТЫІ.

Праглядаючы гісторыю нашага саюзу, успамінаючы асабісты моманты, я магу сказаць, што аспраўды комсамол абу і аспраўды агромнітую работу па выхаванні маю рабоча-сялянскай моладзі.

1920 г. французы пачалі перавозіць аружжа на дапамогу беларусам. Хіба мы не паднялі напяміну, хіба не арганізавалі забастоўкі на транспарце? Мы рабілі ўсё з упэўненасцю, што абараняем першую ў свеце дзяржаву рабочых і сялян.

Комсамол Чэха-Славакіі прымаў і прымае актыўны ўдзел.

У барацьбе супроць мілітарызму.

Мы дамагаемся змяншэння часу сьмяскавага службы вайны, мы агітуем у вайсковых частках.

1-га кастрычніка ў Чэха-Славакіі праводзіцца набор у армію. Мы павялі шырокую агітацыю супраць салдат. Раскідвалі лятучкі, раздавалі газеткі, наладжвалі вечары. Моцна скарэа ў упэўненасцю, што большасць частак прызначылі—70 тысяч—намі раз'ягаваны.

Наша работа дала сьве ацэнку хутка. Калі ў Ашм навабаранцы зьявіліся ў кавэрму, дым яны ваявалі «інтэрнацыянал». Большасць навабаранцаў наоіа чырвоныя нэсткі.

У выпадку вайны мы ведаем, што нам рабіць.

Чэха-Славакія можа і на ўдзеліваць у неспародным нападзе на СССР, але мы не дапушчым, каб праз нашу краіну перавозілі аружжа.

Моладзь СССР можа быць упэўнена—мы абаронім Кастрычніцкія заважы. Мы будзем на сьмерць біцца за Кастрычнік!

ЧЛЕН ЦК КСМ ЧЭХА-СЛАВАКІІ.

Міжнародны агляд.

На парозе вялікага дзесяцігоддзя.

(Праця)

Барацьба Амэрыкі і Японіі за Кітай.

У апошні час Японія скарыстоўвала Кітай і як рынак збыту сваіх тавараў і як месца для атрымання сыравіны для сваіх фабрык і заводу. Японіі патрэбна Кітай, як база сыравіны і як аэканамічны грунт для ўзмацнення палітычнай моцы ў Паўднёвай Азіі.

Японскі імперыялізм імкнецца да таго, каб як найбольш атрымаць з Кітаю ўсё тое, што налічвае багатыя Японіі.

У той самы час, моцны амэрыканскі капіталізм, супроць свайго волі, сьцвяліччае разьвіццё кітайскай прамісловасці, пашыраючы чыгуначнае будаўніцтва.

І ўсё гэта робіцца з той мэтай, каб падпарадкаваць Кітаю і вызваляць яго ад уплыву Японіі.

Карта сучаснае Эўропы.

Зусім нехаражна выгледзе палітычная карта сучаснае Эўропы.

Несправядлівасці старых меж памаж дзяржавам, што дзялілі на часткі жыццёвое поле народаў, зьявілася адною з галоўных прычын вайны.

Але пасля сканчэння вайны, дыпламаты дзяржаў—пераможцаў перапракілі карту Эўропы на новы лад.

Было выраблена новых несправядлівых мяжаў, чым і ёсць рашэнне.

У сучаснай Эўропе тэрытарыяльных спрэчак больш, чым у дзясяцінае.

Асабліва характэрна іх барацьба між Англіяй і Францыяй.

Барацьба за новыя тэрыторыі.

На апошнім пасяджэнні Лігі Нацый, французскія прадстаўнікі высунулі прапанову прапанову.

Сутнасьць іх у тым, каб утварыць угодны між Эўропейскімі дзяржавамі, які-б забяспечваў існуючыя межы.

Запраўды гэтыя французскія прапановы зусім зразумелы.

Францыя імкнецца захаваць усе тое, што выйшла пасля вайны сама, а таксама і яны дзяржавы, а якімі яна мае хаўрусы, як Польшча, Чэха-Славакія і Румынія.

З другога боку, гэта патрабуе тако, каб Нямеччына адмовілася ад бар'ераў на тэрыторыі, якія пасля вайны адыхлі да Польшчы.

Вядома, Англія гэтыя прапановы не падобнае тыму, што яна і падляе хоча скарэа-ставаць Нямеччыну для націску на Францыю.

Лікі-ж выхад наша. Ліга з гэтых рознагалосіў?

Ліга дэдавала заключыць угодны між воя-біннымі дзяржавамі з тым каб паступова іх аб'яднаць у агульны гарантаваны ўладор.

Сваёй гэтай больш вялікай выкаваць вайну, чым набісцьчымі мір.

Але тады ўжо абс усе пастаюў Лігі Нацый.

Ліга Нацый па адоўжэ ўраўнаважэ тым супрацьстаяць, якія існавалі, існуюць і будуць існаваць паміж капіталістычнымі дзяржавамі.

Эўропа як была, гэтак і застаецца клубком супрацьстаяць.

Даўзсцяцыя Эўропы.

Калі пачалася сусветная імперыялістычная вайна, Амэрыка засталася ў баку і толькі навірава за тым, як ідзе праца ў эўропэ Эўропы, у іна інатарэсаў буржуазіі.

Вайна патрабавала вялізарную колькасць новых тавараў і аброў, якіх не хапала ў Эўропе.

Амэрыка, у агульным у гэтым, пашырыла сваю вытворчасць і зрабілася сусветным даступным тавараў.

Амэрыка даслаўляла Эўропе ўсё, пачынаючы ад хлеба і заканчваючы навабав аброў.

Ліна атрымала аграмадныя валютныя вале-сы, бо за свае тавары яна атрымлівала золата.

Амэрыка хутка распачылася ў сваёй дара-важым даўгамі і зрабіла амаль па ўсё кра-іам Эўропы сваімі даўжніцамі.

Але пасля таго, як пачаліся новы ўдэты, пачалі падводзіць першыя вынікі.

Перад Амэрыкай заўстава амтавіна, якім чынам і ў які тэрмін Эўропа павярне свае даўгі.

Агульная запавычавасць Эўропы Амэ-рыцы раўняецца 25 мільярдам рублёў.

На гэтым грошы нарастаюць вялізарныя проціпаліты.

Паўстае пытаньне. У якой форме гэтыя запавычавасць будзе вышачкаваць?

Як рашама, можа плаціць ці золатам, ці таварамі.

Рэвалюцыйны рух у налёніях.

За апошнія гады падняўся на вышэйшую вышыню рэвалюцыйны рух у налёніях.

Нічо Ленін на вышэйшым народнаў Усходу казаў, што: сацыялістычная рэвалюцыя па-будзе толькі і, галоўным чынам, барацьбой рэвалюцыйны пролетарыят у кожнай краіне супроць сваё буржуазіі.

Ліна будзе барацьбой усе прыгнечаныя імперыялізмам налёні і краіны супроць між-народнага імперыялізму».

Падзеі ў Кітаі, Індыі, Інданезіі і іншых усходніх краінах, аскара надхвельніваюць словы Леніна.

Кітаец, Індонез, рыф і друк біруцца за аружжа.

Яны больш яны хочаць шырочы выдвокаў і ўспіху як ад свабоды, гэтак і ад зямельнай бур-жуазіі.

Размер рэвалюцыйнага руху такі вялікі і моцны, што ўтрымаць яго на вышэйшым уз-важы.

Становішча міжнароднага пролетарыяту.

Крызіс капіталізму, абстрактнае супа-рачнаскаваў між капіталістычнымі дзяржавамі, нацыянальна-амагасчэнне рух у налёніях, усё гэта разам ідуць да рэвалюцыйна-амагасчэння пролетарскіх шэрагаў.

Апошнія сабастоўкі пачеціх, гішпанскіх і амэрыканскіх пугалікоў.

Апошнія амбара ў самакіраванні ў Польшчы, Чэха-Славакіі і іншых краінах.

Падзеі ў Ваво і гэтах дэдаў. Усё гэта

свабоды аб наліччым пролетарыяту, аб тым, што сусветная рэвалюцыя жыю.

Буржуазны ўпак, беспрацоўе, даражэе матэрыяльнае становішча—прымушае рабочую класу капіталістычных краін, становіцца на шлях самазьяждомай дзясянай барацьбы.

Камуністычны ўплыў мацее і пашыра-ацца.

СССР—правадыр сусветнае рэвалюцыі.

Капіталізм руйнуецца ў той час, як Са-вецкі Саюз, пад лідэратурай пролетарыяту, а-можны годна мацее.

Пад кіраванствам камуністычнай партыі расьце гаспадарка СССР.

Культура пуская глыбока карэньні ў масе. Нацыянальна-амагасчэнне ў мір-ным сузлучэнні і будучы сацыялізм.

Гэта ўсё бачаць працоўныя капіталістыч-ных краін. І калі яны пачынуць рабіць сарау-наваньне свайго становішча ў становішчам пролетарскіх СССР, дым іх ногад зьявіцца на Комінтэрн.

СССР—зямны агітатар па камунізм, а-сусветную пролетарскую рэвалюцыю.

Гэта прыводзіць да вяртання міжнародна-буржуазіі.

Ліна рыхтуецца валадэць «дзяжымі ваво-хад» на СССР.

І нашым галоўным адоўгам, на парозе вялікага дзесяцігоддзя павінен быць адоўг:

— Усё, як адзіна, супроць імперыялістыч-нае вайны на абарону асаваў Кастрычніка!

— Усё, як адзіна, супроць капіталізму, а-сусветную рэвалюцыю!

Ю. Бондар (Альвін).

І. І. С. БОЛДУІН ЧЕРЧІЛЬ ЧЕМБЕРЛЕН

Ахвяра рэвалюцыі.

КАСТРЫЧНІК У ЗДЫМКАХ.

Ахвяра рэвалюцыі.

Гав. Сьвярдлоў.

На вярце Смольнага.

Ні, мірны правадыр Кастрычнік.

Гав. Баладпрек.

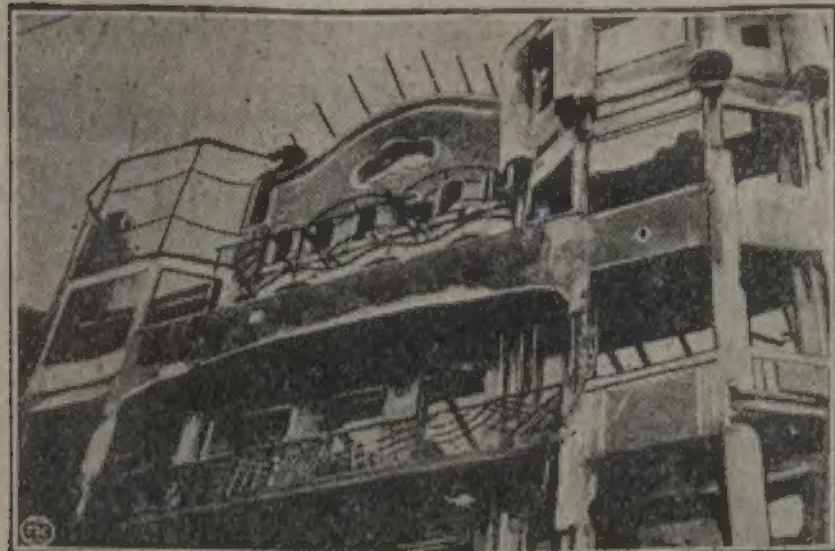
На Зімі.

Чырвонаярмейцы наступаюць на дварэц.

Смольны - штаб рэвалюцыі.

Бальшавіцкі аўтамабіль.
Ля барынад.

Сьвіслацкі юнкераў мануфактурная фабрыка.

Масква 9 дні навалыні.

Расьце наша соцыялістычная прамысловасьць.

Савецкая нафта.

Асушаем балоты.

Новы бэзпінны завод.

Новыя вышыні на нафтавых промыслах.

Першая у СССР прэс-машына для капаньня
канавы пры мэлэрац 1.

1927 год.

Мацнее савецкая рацыяналізацыя.

Мэханізацыя работ па здабычы торфу.

Сьвяцілі ўнівэрсытэт у Горках.